

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาการขาดแคลนทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะของนักศึกษา วิทยาลัยดุสิตธานี และศึกษาเพื่อหาตัวทำนายที่ดีที่สามารถพยากรณ์ จิตสาธารณะ (y) ของนักศึกษา ด้วยตัวแปรของการขาดแคลนทางสังคม ซึ่งประกอบด้วย การขาดแคลนทางครอบครัว (X_1) การขาดแคลนทางสถาบันการศึกษา (X_2) การขาดแคลนทางกลุ่มเพื่อน (X_3) และการขาดแคลนทางสื่อมวลชน (X_4)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่นักศึกษาวิทยาลัยดุสิตธานี ในระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2553 จำนวนทั้งหมด 2,235 คน และได้ทำการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) ตามสัดส่วนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในแต่ละชั้นปี และทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากแต่ละชั้นปีด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างที่มีความเชื่อมั่น 95% ของ Yamane ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาจำนวน 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถามวัดการขาดแคลนทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ ซึ่งประกอบด้วยการขาดแคลนทางครอบครัว การขาดแคลนทางสถาบันการศึกษา การขาดแคลนทางกลุ่มเพื่อนและการขาดแคลนจากสื่อมวลชน มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .91 และแบบสอบถามวัดจิตสาธารณะ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .90 จากนั้นผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) และสร้างสมการ โดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (multiple regression analysis) และคัดเลือกตัวแปรเข้าสมการแบบรายขั้นตอน (stepwise selection) โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows

สรุปผลการวิจัย

1. การขาดแคลนทางสังคมของนักศึกษา ด้านการขาดแคลนทางครอบครัว (X_1) กับจิตสาธารณะของนักศึกษา (y) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดคือ .668 รองลงมาคือ ด้านการขาดแคลนทางสื่อมวลชน (X_4) กับจิตสาธารณะของนักศึกษา (y) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .660 ต่อมาได้แก่ ด้านการขาดแคลนทางกลุ่มเพื่อน (X_3) กับจิตสาธารณะของนักศึกษา (y) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .548 และ ด้านการขาดแคลนทางสถาบันการศึกษา (X_2) กับจิตสาธารณะของนักศึกษา (y) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .285 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. การขาดแคลนทางครอบครัว (X_1) การขาดแคลนทางสื่อมวลชน (X_4) และการขาดแคลนทางสถาบันการศึกษา (X_2) สามารถใช้เป็นตัวพยากรณ์จิตสาธารณะของนักศึกษา และสามารถสร้างสมการพยากรณ์จิตสาธารณะในรูปคะแนนดิบ (Y') และคะแนนมาตรฐาน (Z'_y) ดังนี้

สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบคือ

$$Y' = .624 + .376 (X_1) + .320 (X_4) + .149 (X_2)$$

สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐานคือ

$$Z'_y = .387 Z_{X_1} + .361 Z_{X_4} + .129 Z_{X_2}$$

อภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า

ในภาพรวมระดับจิตสาธารณะของนักศึกษา วิทยาลัยดุสิตธานีอยู่ในระดับมาก ซึ่งอภิปรายได้ว่า จากการที่นักศึกษาวิทยาลัยดุสิตธานีมีระดับจิตสาธารณะอยู่ในระดับมาก เกิดจากการที่วิทยาลัยดุสิตธานีตระหนักเสมอว่า การพัฒนานักศึกษานั้น นอกจากการถ่ายทอดวิชาความรู้แล้ว การปลูกฝังและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมไทย ก็เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องควบคู่กันไป ประกอบกับวิทยาลัยสนับสนุนให้มีกิจกรรมส่งเสริมนักศึกษาในด้านต่าง ๆ หลากหลายกิจกรรม

ตามความสนใจของนักศึกษา ซึ่งทำให้นักศึกษาที่มีความสนใจในกิจกรรมอยู่แล้วได้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างเต็มที่ นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอน ในรายวิชาคุณธรรมและคุณลักษณะคฤศธานีสำหรับอุตสาหกรรมบริการ ก็เป็นส่วนหนึ่งในแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษา นอกจากนี้ การที่นักศึกษาได้ผ่านการขัดเกลาทางสังคม ประกอบด้วยการขัดเกลาทางครอบครัว ซึ่งเป็นรากฐานของการปลูกฝังความคิด และการขัดเกลาทางกลุ่มเพื่อนก็มีอิทธิพลทางความคิดของนักศึกษาซึ่งยังถือว่าเป็นช่วงวัยเดียวกัน ตลอดจนการขัดเกลาทางสื่อมวลชน ซึ่งในปัจจุบันเทคโนโลยีการสื่อสารในทุกวันนี้ก้าวหน้าจนสามารถเชื่อมโยงโลกทั้งใบให้ติดต่อกันได้ สื่อใหม่ ๆ อย่างอินเทอร์เน็ตยิ่งเข้ามามีบทบาทสำคัญในการสร้างโลกเสมือนจริง จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต และมีอิทธิพลต่อความรู้สึก ความคิดของนักศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า การขัดเกลาทางสังคมมีความสัมพันธ์กับจิตสาธารณะของนักศึกษาวิทยาลัยคฤศธานี ในการวิจัยครั้งนี้พบประเด็นสำคัญที่น่าสนใจ คือ การขัดเกลาทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ การขัดเกลาทางครอบครัว การขัดเกลาทางสถาบันการศึกษา การขัดเกลาทางกลุ่มเพื่อนและการขัดเกลาทางสื่อมวลชน ซึ่งสามารถนำไปประเด็นต่าง ๆ มาอภิปรายผล โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การขัดเกลาทางครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อจิตสาธารณะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แม้ว่าในปัจจุบันนักศึกษาจะอยู่กับกลุ่มเพื่อนมากกว่าครอบครัว แต่ครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่มีบทบาทต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยการอบรม สั่งสอนจากครอบครัวถือว่าเป็นพื้นฐานที่จะขัดเกลาให้นักศึกษามีจิตสาธารณะ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิรัตน์ คำศรีจันทร์ (2544) พบว่า ลักษณะดั้งเดิมบางประการของระบบเครือญาติอาจส่งผลเชิงบวกในแง่ก่อเกิดจิตสำนึกพลเมือง และงานวิจัยของ มัลลิกา มดีโก (2541) พบว่า นิสิตนักศึกษาที่มีระดับคุณธรรมสูงส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ได้รับการอบรม สั่งสอนจากพ่อแม่ ครอบครัวมีความอบอุ่น นอกจากนี้สอดคล้องกับการศึกษาเอกสารของ สุพจน์ ทรายแก้ว (2546) และไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม (2543) ชวลา เวชยันต์ (2544) ได้กล่าวว่า ความอบอุ่นของสถาบันครอบครัว มีความสำคัญเป็นอันดับแรก เพราะเป็นจุดเริ่มต้นที่ช่วยให้บุคคลเกิดจิตสาธารณะเห็นความสำคัญของส่วนรวม

ความใกล้ชิดของครอบครัว เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักศึกษา เพราะความใกล้ชิดเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน จนกลายเป็นความเห็นอกเห็นใจ เข้าใจกัน สถาบันครอบครัวเป็นพื้นฐานของสังคม ถ้าครอบครัวมีแต่ความคลอนแคลน สังคมก็คลอนแคลนไปด้วย ผู้ใหญ่ในครอบครัวมีพฤติกรรมอย่างไร เด็กมักจะเลียนแบบเช่นนั้นด้วย

2. การขาดแคลนทางสถาบันการศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อจิตสาธารณะ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยตัวแทนของสถาบันการศึกษาคือ อาจารย์ ซึ่งเป็นผู้ให้วิชาความรู้ โดยมีการจัดการเรียนการสอนเพื่อสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนปลูกจิตสาธารณะให้กับนักศึกษา และจากพฤติกรรมการสอนของอาจารย์นั้น ยังผลถึงการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี พร้อมทั้งสนับสนุนให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในโครงการกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่าง ๆ เพื่อเป็นการพัฒนาจิตสาธารณะของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณีรัตน์ ไพโรจน์ไชยกุล (2543) ที่ศึกษาพบว่า ในการดำเนินกระบวนการขาดแคลนทางสังคมมีความเกี่ยวข้องกับการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการขาดแคลนทางสังคมการดำเนินการทางการศึกษาของสถานศึกษาและเทคนิควิธีการขาดแคลนทางสังคม โดยที่กระบวนการขาดแคลนทางสังคมเริ่มต้นจากการที่เด็กคนหนึ่งก้าวเข้าสู่การใช้ชีวิตในสถานศึกษาที่ได้กำหนดเป้าหมายการศึกษาเพื่อการขาดแคลนทางสังคมอย่างเป็นระบบและชัดเจน แกนสำคัญอยู่ที่ความพยายามที่จะหล่อเลี้ยงความปรารถนาของเด็กไว้ หลีกเลี่ยงการใช้กำลังอำนาจให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ สร้างโอกาสของการเป็นเด็กดีและเพิกเฉยต่อพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ทั้งปวง องค์กรประกอบ เหล่านี้เองที่เป็นพลังให้เด็กค่อย ๆ เติบโตขึ้นและสามารถปรับตัวเข้าสู่การเปลี่ยนผ่านจากชีวิตในบ้านสู่การใช้ชีวิตในสถานศึกษาก่อนวันเรียนได้ ในที่สุดสังคมก็จะได้เด็กที่ได้รับการขาดแคลนทางสังคมเกิดขึ้นมาอีกหนึ่งคน

3. การขาดแคลนทางกลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อจิตสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ซึ่งอาจเป็นเพราะในวัยรุ่นกลุ่มเพื่อนเป็นกลุ่มที่นักศึกษาให้ความสำคัญ และในปัจจุบันนักศึกษาใช้เวลาส่วนใหญ่ในการศึกษาหาความรู้อยู่ที่วิทยาลัยมากกว่าเวลาอยู่บ้าน ดังนั้นการขาดแคลนทางกลุ่มเพื่อนก็มีความสำคัญซึ่งสอดคล้องกับ สุภัทรา ภูมิรัตนาวลี (2547) ที่พบว่า เพื่อนและสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยมีส่วนในการปลูกฝังคุณธรรมให้กับนักศึกษา กระบวนการผลักดันให้เกิดจิตสำนึกในการรวมกลุ่ม

ทำกิจกรรมหรือความรักที่มีต่อกลุ่มเพื่อน ซึ่งกลุ่มเพื่อนเป็นลักษณะของวัยรุ่นที่มีความต้องการจะอยู่ในกลุ่มอย่างมีความสุข เพราะกลุ่มเพื่อนให้ความมั่นใจและยอมรับในพฤติกรรมของเขา ทำให้เขามีความสบายใจ กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลทำให้นักศึกษามีความเชื่อในพฤติกรรมไปตามกลุ่มที่เขายึดอยู่ เป็นกลุ่มที่สนับสนุน สนองอารมณ์ จิตใจและความต้องการของนักศึกษา ซึ่งอาจจะไม่ตรงกับอาจารย์ พ่อแม่ และกลุ่มเพื่อนยังอาจมีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ของนักศึกษา กระตุ้นให้เกิดความคิดหรือประสบการณ์ใหม่ ๆ ก็ได้

4. การขัดเกลาทางสื่อมวลชน มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อจิตสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 จึงอภิปรายได้ว่าในปัจจุบันสื่อสารมวลชนเข้ามามีอิทธิพลต่อความคิดของผู้คนในสังคมมากยิ่งขึ้น การที่นักศึกษาได้รับข่าวสารจากสื่อในทางที่ดี และมีการนำเสนอบ่อย ๆ ก็มีผลทำให้นักศึกษาเกิดเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้น ๆ ได้ในเวลาต่อมา สอดคล้องกับงานวิเคราะห์เอกสารของ สุพจน์ ทรายแก้ว (2546) และไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม (2543) ชวลา เวชยันต์ (2544) และงานวิจัยของ นันทวัฒน์ ชุนชี (2546) มุกิตา หวังคิด (2547) และจักรนาท นาคทอง (2548) ได้กล่าวว่า สื่อมวลชนในปัจจุบันถือว่าสื่อมวลชนมีอิทธิพลอย่างยิ่งในการกระจายความคิด ความรู้ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งสู่การรับรู้ของประชาชน บทบาทหน้าที่ของสื่อคือ การเปิดโลกทัศน์ให้บุคคลรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากโลกภายนอกมากยิ่งขึ้น กว้างไกลขึ้น หากพิจารณาตลอดระยะเวลาการเจริญเติบโตของคนจะเห็นว่าถูกครอบงำโดยสื่อไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม เป็นการสะสมที่ไม่เห็นการเปลี่ยนแปลงแบบฉับพลันแต่เป็นการเปลี่ยนแปลงแบบไม่รู้ตัว

และตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สามารถพยากรณ์จิตสาธารณะของนักศึกษาวិทยาลัยดุสิตธานี คือ การขัดเกลาทางครอบครัว การขัดเกลาทางสื่อมวลชน และการขัดเกลาทางสถาบันการศึกษา เป็นตัวแปรที่สามารถพยากรณ์จิตสาธารณะของนักศึกษาได้ร้อยละ 53.4 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การที่นักศึกษาวิทยาลัยดุสิตธานีมีจิตสาธารณะในระดับมาก เกิดจากการได้รับอิทธิพลจากครอบครัว จากสถาบันการศึกษา รวมถึงสื่อมวลชน ซึ่งอาจเป็นเพราะยังอยู่ในช่วงวัยเรียน ทำให้ครอบครัวให้ความสำคัญและคอยดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด และนักศึกษายังใช้เวลาส่วนใหญ่ในการศึกษาหาความรู้อยู่ที่วิทยาลัย และในปัจจุบันยังมีสื่อ อินเทอร์เน็ตที่สามารถเข้าถึงทุกที่ ทุกเวลา ซึ่งเป็นสิ่งที่วัยรุ่นให้ความสำคัญ

สนใจและคอยติดตามอยู่เสมอ ดังนั้นการขัดเกลาทางสังคมในด้านเหล่านี้ จึงมีส่วนในการช่วยพัฒนาจิตสาธารณะของนักศึกษาได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พิริยา นิลมาต (2550) ที่พบว่า พฤติกรรมการสอนของครู การเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนของพ่อแม่มีความเกี่ยวข้องกับจิตสำนึกสาธารณะ และมัลลิกา มัติโก (2541) ที่พบว่า นิสิตนักศึกษาที่มีระดับคุณธรรมสูงส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ได้รับการอบรม สั่งสอนจากพ่อแม่ ครอบครัวมีความอบอุ่น และจักรนาท นาคทอง (2548) ได้กล่าวว่า สื่อมวลชนในปัจจุบันถือว่าสื่อมวลชนมีอิทธิพลอย่างยิ่งในการกระจายความคิด ความรู้ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งสู่การรับรู้ของประชาชน บทบาทหน้าที่ของสื่อคือ การเปิดโลกทัศน์ให้บุคคลรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากโลกภายนอกมากยิ่งขึ้น กว้างไกลขึ้น หากพิจารณาตลอดระยะเวลาการเจริญเติบโตของคนจะเห็นว่าถูกครอบงำโดยสื่อไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม เป็นการสะสมที่ไม่เห็นการเปลี่ยนแปลงแบบฉับพลันแต่เป็นการเปลี่ยนแปลงแบบไม่รู้ตัว ซึ่งยังผลให้เกิดอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ของนักศึกษา และกระตุ้นให้เกิดความคิดหรือประสบการณ์ใหม่ ๆ ได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

1. วิทยาลัยควรเพิ่มรูปแบบกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักศึกษา โดยส่งเสริมให้มีกิจกรรม หรือ โครงการต่าง ๆ ที่สนับสนุนเกี่ยวกับการปลูกจิตสาธารณะให้กับนักศึกษา เพื่อทำประโยชน์ต่อสังคม
2. อาจารย์ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักศึกษา และมีส่วนในการให้คำแนะนำและช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าร่วมทำกิจกรรม และจะต้องสร้างความเข้าใจให้กับนักศึกษาว่าการเรียนเป็นหลักสำคัญแต่การทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน
3. พ่อแม่ผู้ปกครองให้ความสนใจใส่แกล่ลูกหลาน เนื่องจากการที่นักศึกษาเติบโตไปเป็นสมาชิกในสังคมที่ดี ที่ทำประโยชน์ให้กับส่วนรวมเป็นหลักได้นั้น ก็มาจากครอบครัวซึ่งถือว่าเป็นสถาบันแรกในการปลูกฝังความคิดเหล่านั้นให้กับนักศึกษา

4. ฝ่ายพัฒนากิจการนักศึกษาควรจัดกิจกรรมเชื่อมสัมพันธ์ให้กับนักศึกษาเกิดความรัก ความสามัคคี ในกลุ่มเพื่อน เพื่อให้เกิดความรู้สึกอันเป็นหนึ่งเดียวกัน นำไปสู่ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคมด้วย

5. การนำเสนอของสื่อมวลชนควรเพิ่มหรือสอดแทรกเนื้อหา ประเด็นที่เกี่ยวกับการปลูกฝังจิตสาธารณะ การพัฒนาจิตสาธารณะต่อสังคม ทั้งทางตรงและทางอ้อมให้มากขึ้น และมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการซึมซับเกี่ยวกับจิตสาธารณะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาที่อยู่ในสถาบันการศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน ว่ามีผลแตกต่างกันหรือไม่

2. ควรศึกษาองค์ประกอบอื่น ๆ ที่น่าจะเกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ ตัวแปรทางจิตวิทยาอื่น ๆ เช่น เจตคติ แรงจูงใจ บุคลิกภาพ และตัวแปรแทรกซ้อนอื่น ๆ ที่น่าจะมีผลต่อจิตสาธารณะ